

جنسیت و رخداد در چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم: به سوی نظریهٔ روایت تطبیقی

سید مهدی موسوی^۱

چکیده

این جستار بر آن است تا رخداد در روایت را به عنوان مقوله‌ایی برای نظریه‌ی روایت فمینیستی معرفی کند. در نظریهٔ روایت فمینیستی / جنسیت-محور پیشتر مفاهیم روایت‌شناختی همچون بستار روایی، راوی هم‌دل، و اقتدار روایی بحث و بررسی شده است. مطالعهٔ نسبت میان رخداد روایی و نوشتار زنان می‌تواند به پیشبرد مطالعات روایت‌شناختی فمینیستی کمک کند. رخدادبودگی یکی از ویژگی‌های کیفی روایت است که به میزان وجود تغییر در جهان داستان اشاره دارد. رخداد ممکن است در جهان داستان، کنش روایت، و یا ذهن خواننده اتفاق بیفتد. منطق نظم-آشوب رخداد یعنی امکان فراروی از حد و حدود جهان داستانی یکی از دلایل اهمیت ایدئولوژیک این مقوله است. برای نشان دادن کاربست بررسی رخداد در روایت‌شناسی فمینیستی، در این جستار رمان *چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم* اثر زویا پیرزاد را شاهد مثال آورده‌ام. *چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم* از رمان‌های پرتطرفدار ادبیات معاصر ایران است. دلیل این انتخاب بررسی امکان عرضه‌داشت مدلی برای روایت‌شناسی تطبیقی است. در نهایت، رخدادبودگی تقلیل یافتهٔ رمان به مثابه نشانه‌ایی از نظم سفت و سخت جهان داستانی تعبیر می‌شود که به شخصیت اصلی رمان (کلاریس) امکان زیرپا گذاشتن هنجارهای اجتماعی را نمی‌دهد.

واژگان کلیدی: نظریه روایت فمینیستی، رخداد، روایت‌شناسی تطبیقی، *چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم*، زویا پیرزاد